

Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska s predstaviteľmi subjektov kapitálového trhu, dôchodkového sporenia a poisťovní v Slovenskej republike

Bratislava 19. novembra 2019

- 1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore**
- 2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie trhu s cennými papiermi, v dôchodkovom sporení a v poisťovníctve**

1.

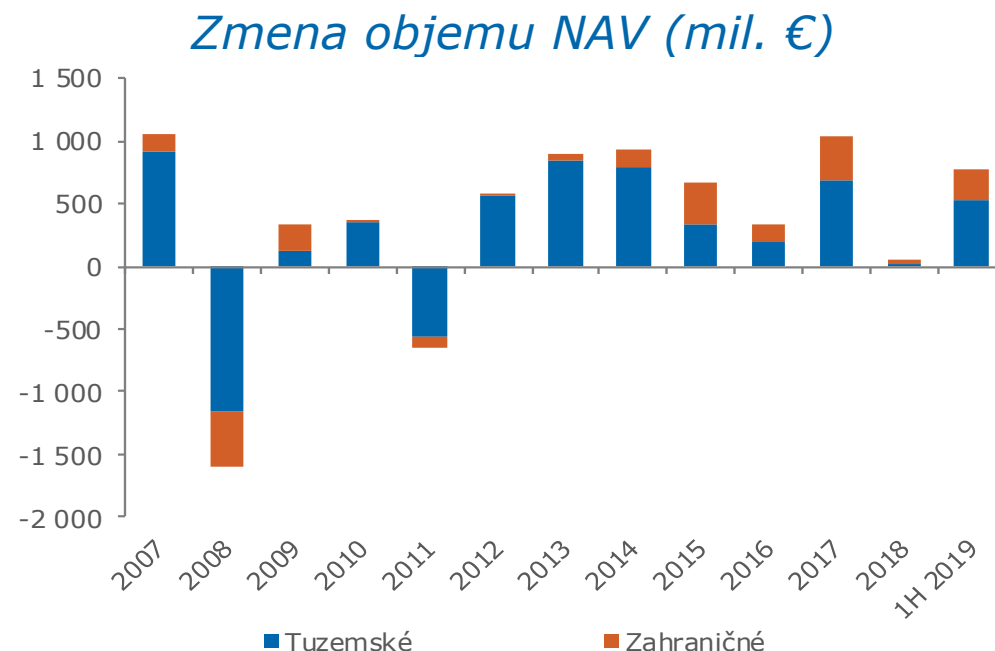
TRENDY A RIZIKÁ V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

- Vývoj v sektore kolektívneho investovania
- Kreditná kvalita portfólií dlhopisov
- Vývoj v sektore starobného dôchodkového sporenia
- Vývoj v sektore doplnkového dôchodkového sporenia
- Vývoj v poistnom sektore

Kolektívne investovanie

Dynamický rast aktív sektora

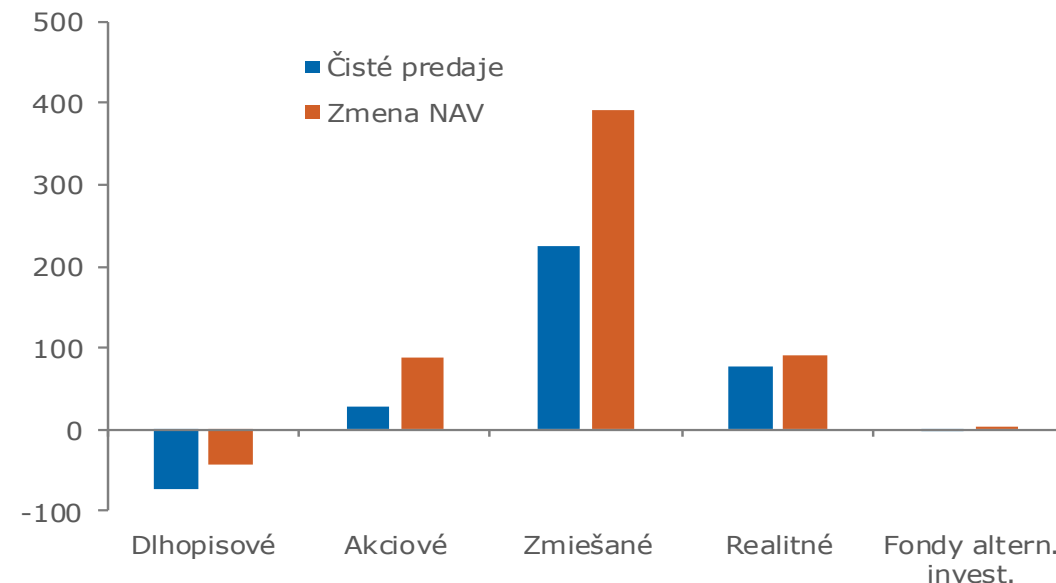
- Po útlme v predošlom roku sa objem spravovaných aktív v sektore kolektívneho investovania v priebehu prvého polroka 2019 vrátil na rastovú trajektóriu
- Čistá hodnota aktív (NAV) za všetky tuzemské a na Slovensku distribuované zahraničné podielové fondy sa zvýšila o 771 mil. €, resp. 9 %
 - Z toho 530 mil. €, viac ako 2/3, pripadlo na tuzemské podielové fondy
- Vysoká dynamika objemu aktív je výsledkom súbehu prílevu nových prostriedkov do sektora a dobrej výkonnosti podielových fondov
- Čisté predaje tuzemských podielových fondov za prvý polrok 2019 dosiahli kladnú hodnotu 258 mil. €, čo bolo o niečo viac ako za celý uplynulý kalendárny rok
- Ešte o niečo väčší podiel na celkovej zmene NAV pripadal na faktor zhodnotenia investícií v portfóliách podielových fondov

Dopyt po podielových fondoch rizikovejšieho charakteru

- Napriek výraznejším turbulenciám na finančných trhoch na konci roka 2018 sa dopyt klientov naďalej sústreďoval na relatívne rizikovejšie typy podielových fondov
- Jednoznačne najväčší nárast čistej hodnoty aktív o 392 mil. €, pri čistých predajoch 226 mil. €, zaznamenali tuzemské zmiešané podielové fondy
- Približne o 90 mil. € vzrástla NAV v kategóriách realitných a akciových podielových fondov
- Podielové fondy z kategórie dlhopisových nadviazali na negatívny vývoj z uplynulých rokov
 - Objem redemácií dosiahol 74 mil. €, čo predstavovalo nižšie tempo odlevu prostriedkov ako v roku 2018

Čisté predaje a zmena NAV v jednotlivých kategóriách tuzemských PF (mil. €)

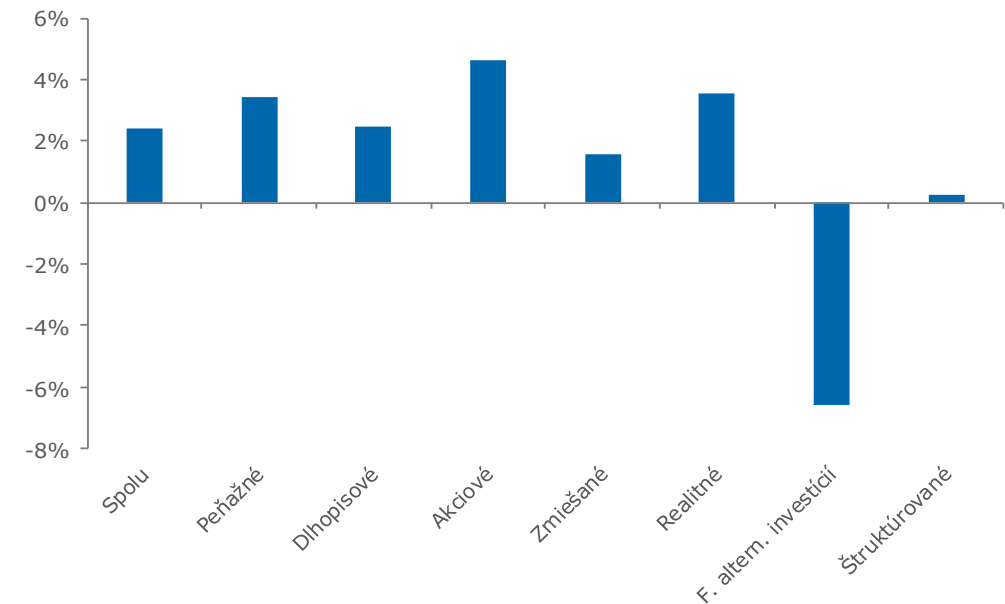

Kolektívne investovanie

Výkonnosť a ziskovosť

- Priemerné medziročné nominálne zhodnotenie podielových fondov dosiahlo k 30.6.2019 hodnotu 2,4 %
- Okrem podielových fondov alternatívnych investícií bola výkonnosť vo všetkých kategóriách kladná
- Najvyšší výnos dosiahli v priemere akciové (4,6 %) a realitné (3,5 %) podielové fondy
- Správcovské spoločnosti manažujúce tuzemské podielové fondy vygenerovali za prvú polovicu roka 2019 čistý zisk na úrovni 17 mil. €
 - Dosiahli tak medziročný nárast ziskovosti o 13 %

Výkonnosť v jednotlivých kategóriách podielových fondov (%)

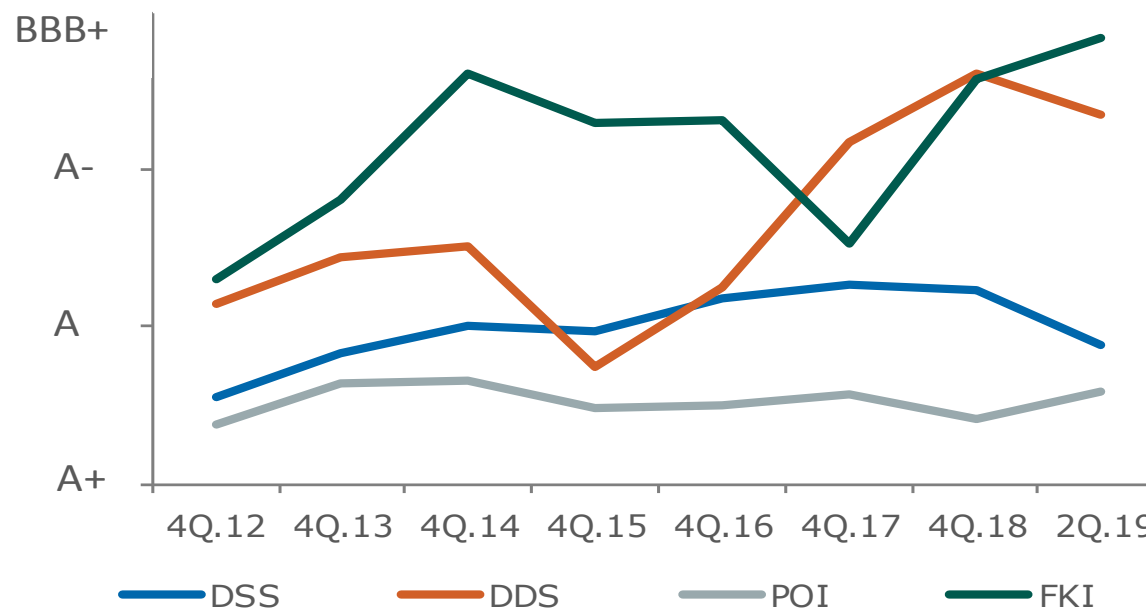

Zdroj: NBS

Kreditná kvalita portfólií klesá

- Okrem zvyšovania podielu akciovej zložky a predlžovania durácie sa tzv. „search for yield“ prejavil v posledných rokoch aj vo forme zhoršovania kreditnej kvality portfólií
- S výnimkou poisťovní sa v ostatných sektoroch znižoval priemerný kreditný rating dlhopisových investícií
 - Výraznejšie to bolo v doplnkovom dôchodkovom sporení a v kolektívnom investovaní
- Navyše v podielových fondoch kolektívneho investovania sa pomerne značne zvyšoval podiel emisií bez prideleného kreditného ratingu (uvedený trend platí najmä pre zmiešané podielové fondy)

Priemerný kreditný rating dlhopisov

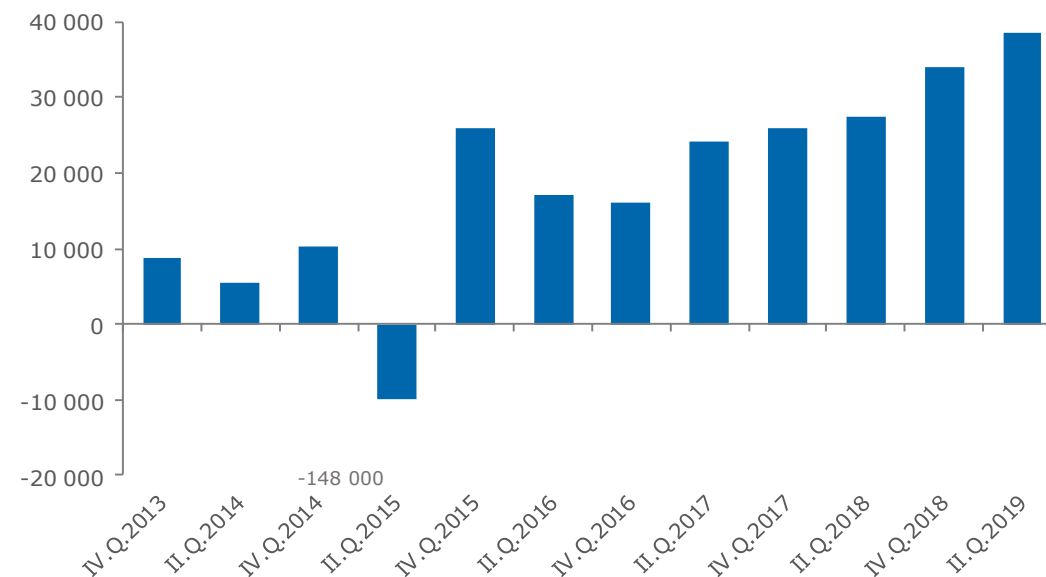
Zdroj: NBS, Bloomberg

Starobné dôchodkové sporenie

Rastový trend počtu sporiteľov ďalej akceleroval

- Prírastok počtu sporiteľov za prvý polrok 2019 dosiahol 38,5 tisíca
 - Z hľadiska polročnej dynamiky registrovaných sporiteľov išlo o nové maximum za viac ako 12 rokov
- NAV za všetky fondy v sektore starobného dôchodkového sporenia sa v sledovanom období zvýšila o 719 mil. €, čo v relatívnom vyjadrení predstavovalo nárast o 9 %
 - Oproti minulým rokom bolo toto tempo zhruba dvojnásobné
- Rýchly rast NAV v sektore však výrazne podporilo aj zhodnotenie aktív v dôchodkových fondoch
- Tempo prírastku NAV v jednotlivých typoch dôchodkových fondov bolo ovplyvnené prítomnosťou a mierou zastúpenia akciovej zložky v ich majetku
 - Objem aktív indexových fondov sa rozšíril o tretinu, na druhej strane najmenej (o 5 %) vzrástli dlhopisové fondy

Polročné prírastky počtu sporiteľov

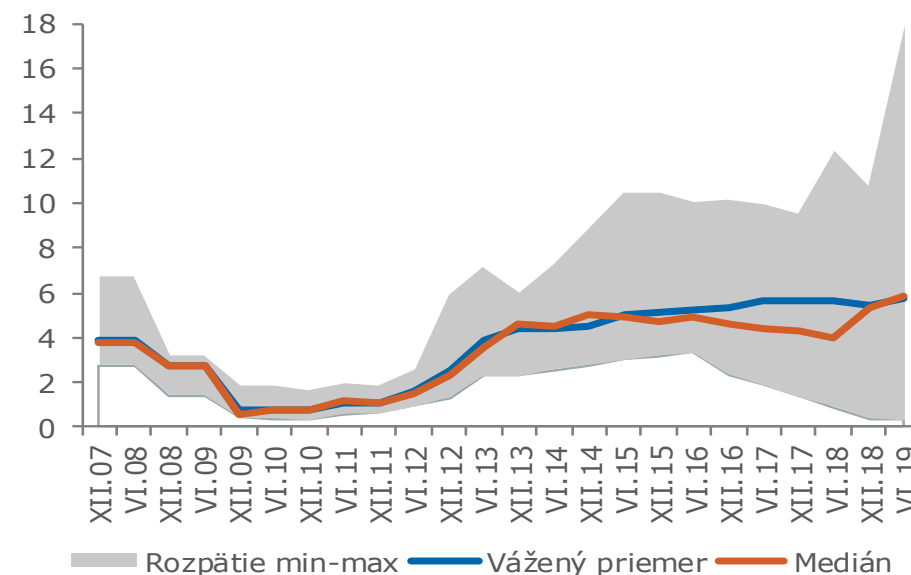

Starobné dôchodkové sporenie

Stabilná skladba portfólií, mierny rast durácie

- V zmiešaných fondoch sa podiel akciovej zložky rozšíril z 38 % na 42 % ich NAV
 - Výsledok rastu cien akcií, ale aj ich cieleného nákupu
- Podiel akciových investícií v akciových dôchodkových fondoch zostal nezmenený na úrovni 68 %
 - Čisté nákupy akcií boli na nule a ich kladné precenenie zhruba kompenzovalo nárast celkovej NAV
- Vážená zostatková splatnosť dlhových cenných papierov vzrástla v máji a júni o 0,3 roka
 - Zvrátil sa tak predošlý pokles z druhého polroka 2018

Rozdelenie priemernej zostatkovej splatnosti dlhopisov v jednotlivých dôchodkových fondoch (v rokoch)

Starobné dôchodkové sporenie

Výkonnosť a ziskovosť

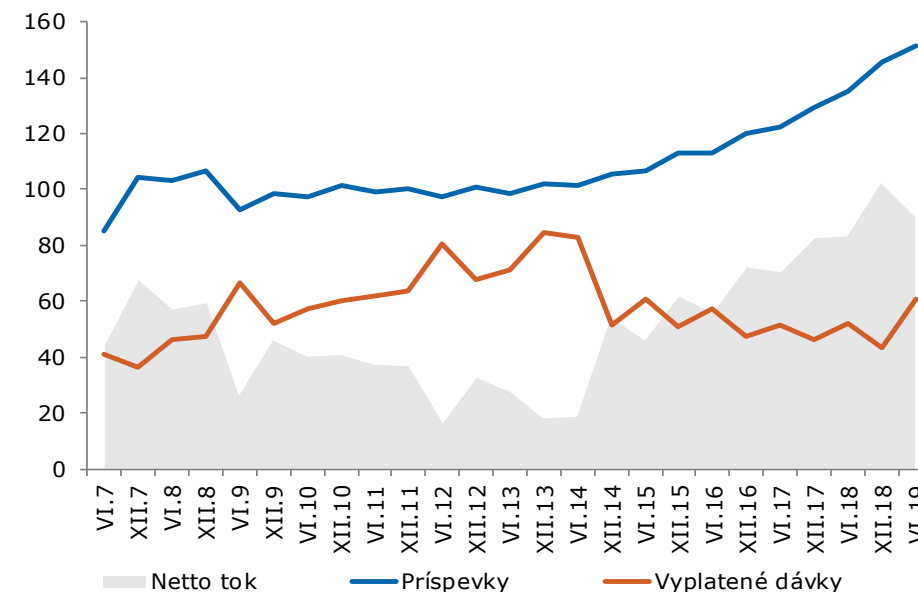
- Medziročná výkonnosť dôchodkových fondov k 30.6.2019 bola kladná na úrovni 2,8 %
 - Najvyšší výnos vo výške 6,9 % vykázali indexové dôchodkové fondy, za nimi tesne nasledovali akciové (5,5 %) a zmiešané (5,6 %) a najmenšie zhodnotenie 1,6 % priniesli dlhopisové fondy
- Čistý zisk za všetky dôchodkové správcovské spoločností v hodnote 14 mil. € bol oproti rovnakému obdobiu minulého roka dvojnásobný
 - O polovicu vzrástli výnosy z odplát a provízií
 - Rástli všetky zložky výnosov z odplát, ale rozhodujúci bol nárast odplát za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde o 173 %

Doplnkové dôchodkové sporenie

Rast počtu sporiteľov mierne spomalil

- Účastnícka základňa sa v prvom polroku 2019 rozrástla o 18 tisíc osôb
 - V porovnaní s minulým rokom to predstavovalo mierne spomalenie tempa rastu
- Počet poberateľov dávok opäť klesol, ale oproti minulosti už len minimálne
- Zmena objemu aktív o 203 mil. € predstavovala jej zvýšenie voči počiatočnej hodnote roka 2019 o 10 %
 - Najvyšší prírastok meraný na polročnej báze zaznamenaný prinajmenšom od roku 2006
- Nadpolovičnú zásluhu na náraste objemu spravovaných aktív v systéme malo zhodnotenie investičného portfólia doplnkových dôchodkových fondov

Polročná dynamika príspevkov a vyplatených dávok (mil. €)

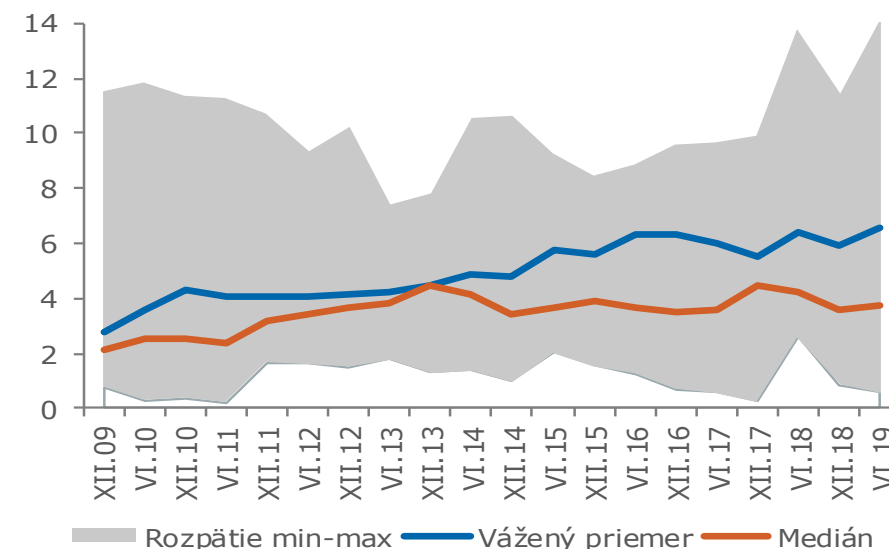

Doplnkové dôchodkové sporenie

Redukcia dlhopisového vystavenia voči Taliansku

- Doplnkové dôchodkové fondy rastového zamerania zaznamenali v prvej polovici roka 2019 nárast podielu akciovej zložky o 6 p. b.
 - Išlo však len o návrat na úroveň okolo 46 % NAV prevládajúcu počas väčšiny roka 2018 pred poklesom cien akcií na jeho konci
- Vo vyvážených fondoch zostalo zastúpenie akciovej zložky nezmenené na úrovni 21 %, napriek pozitívnemu cenovému efektu
- Priemerná zostatková splatnosť sa zvýšila o 0,7 roka a dosiahla nové historické maximum
- Nastal odpredaj väčšieho objemu talianskych štátnych dlhopisov, ktorých podiel na všetkých dlhových cenných papieroch v sektore sa znížil zo 14 % na 9 %

Rozdelenie priemernej zostatkovej splatnosti dlhopisov v jednotlivých dôchodkových fondoch (v rokoch)

Doplňkové dôchodkové sporenie

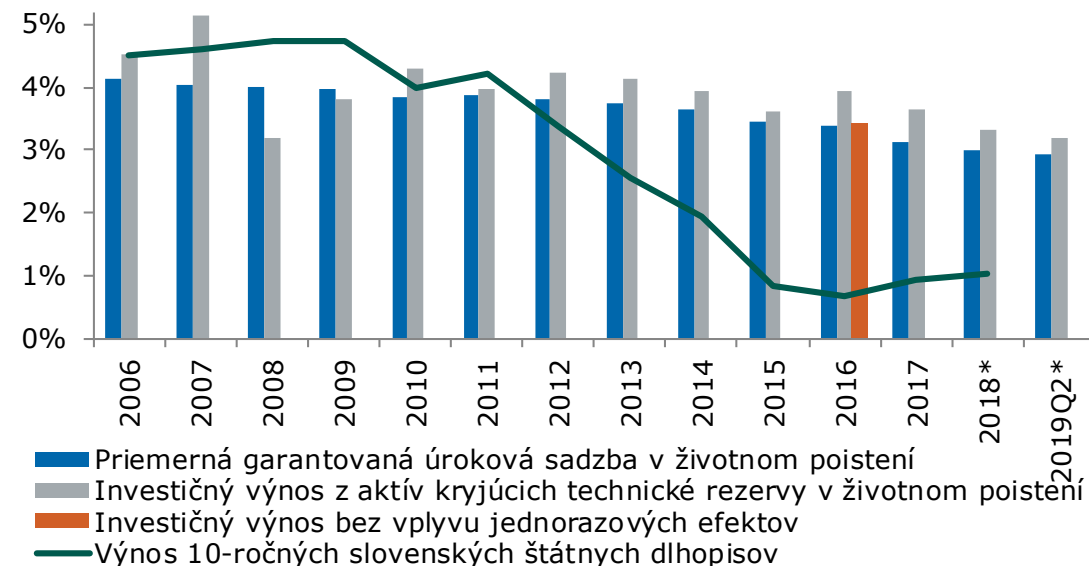
Výkonnosť a ziskovosť

- Medziročná nominálna výkonnosť príspevkových fondov tretieho piliera dôchodkového sporenia k 30.6.2019 dosiahla v priemere úroveň 2,9 %
- Vo výplatných doplnkových dôchodkových fondoch dosiahol priemerný výnos hodnotu 1 %
- Všetky individuálne fondy zaznamenali v uvedenom horizonte nezápornú výkonnosť
- Ziskovosť doplnkových dôchodkových spoločností za prvých šesť mesiacov roka 2019 bola pri hodnote 3 mil. € takmer identická ako počas rovnakého obdobia minulého roka

Klesajúca ziskovosť, stabilná solventnosť

- Čistý zisk poistného sektora za prvý polrok 2019 medziročne poklesol o 21 % na hodnotu 68 mil. €
 - Najvýraznejší vplyv malo dotváranie technických rezerv v klasickom životnom poistení
 - Investičný výnos je dlhodobo pod tlakom prostredia nízkych úrokových sadzieb
 - Anualizovaná ROA medziročne poklesla z 2,52 % na 1,91 %, ROE z 15,6 % na 11,4 %
- Ukazovateľ SCR po viacerých rokoch vzrástol, zo 187 % na 205 %
 - Vzrástla najmä rezerva z precenenia, ktorá je citlivá na vývoj finančných trhov
 - Z dostupného kapitálu tvoria až 50 % očakávané zisky z budúceho poistného, čo predstavuje riziko pre odolnosť sektora

Investičný výnos klesá, v priemere pokrýva garantované úrokové sadzby

Zdroj: NBS

Poistovne

Vývoj v životnom poistení

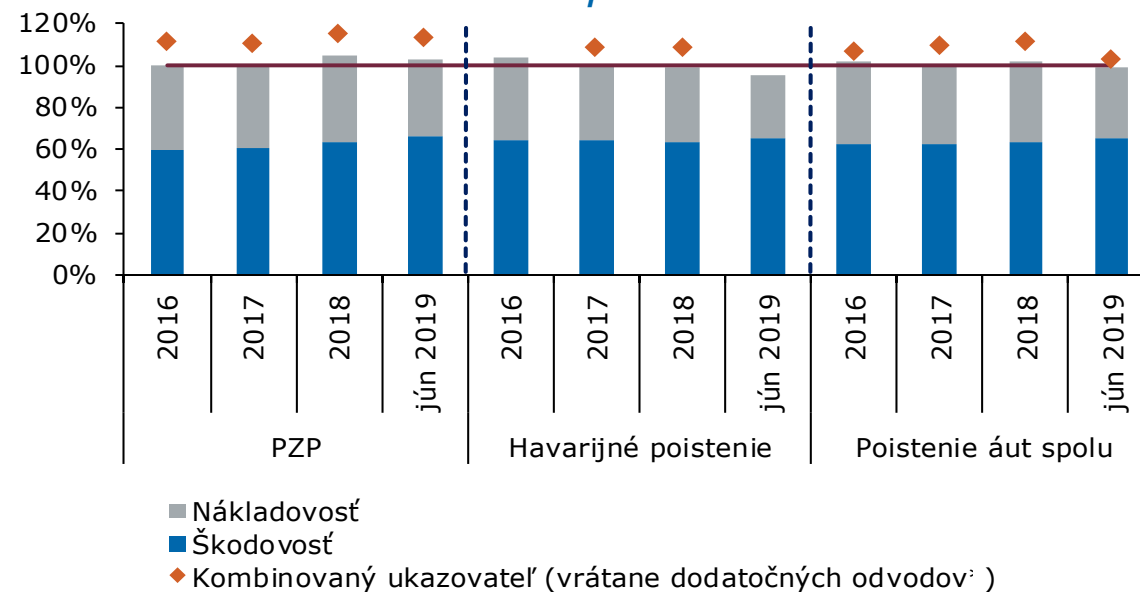
- Hrubé predpísané poistné v klasickom životnom poistení zmiernilo medziročný pokles na -0,1 %
- Investičné životné poistenie spomalilo rast na 2,6 % medziročne
 - Väčšina poisťovní na trhu zaznamenala pokles objemu poistného v oboch hlavných odvetviach životného poistenia
- Ostatné odvetvia životného poistenia, tvoriace necelých 8 % poistného, zaznamenali medziročný rast o 19 %
- Náklady na poistné plnenia v životnom poistení sa medziročne zvýšili, najvýraznejšie v IŽP (o 31,7 % medziročne) v dôsledku maturity zmlúv naviazaných na štátne dlhopisy, ktoré v sledovanom období dovърšili splatnosť

Poistovne

Vývoj v neživotnom poistení

- Hrubé predpísané poistné v neživotnom poistení výrazne spomalilo z 11 % (12/2018) na 3,4 % (06/2019)
- Plošné spomalenie nastalo prakticky vo všetkých poisťovniach
- Najvýraznejšie sa prejavilo v poistení áut
 - PZP spomalilo za prvý polrok 2019 z 9 % na 4 %, havarijné poistenie z 10 % na 3 %
 - Poistenie majetku mierne zrýchlilo zo 6 % na 8 %
 - Vývoj poistného bol zrejme priamo zasiahnutý daňou z neživotného poistenia v kombinácii s dlhodobou nadmernou konkurenciou v poistení áut
- Kombinovaný ukazovateľ v poistní áut je od roku 2016 neustále nad hodnotou 100 %, v ostatných odvetviach neživotného poistenia túto hodnotu nedosahuje

Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ v poistení áut

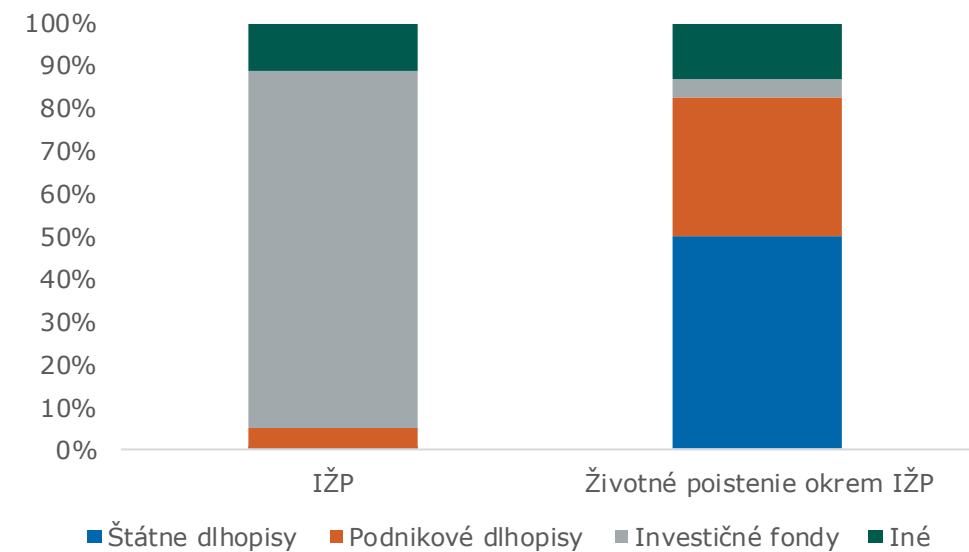

Poist'ovne

Technické rezervy

- Rast technických rezerv v klasickom životnom poistení zrýchlil svoj rast na 7,2 %
- Z hľadiska umiestnenia technických rezerv v klasickom životnom poistení naďalej dominovali štátne dlhopisy, hoci ich podiel sa znížil zo 40 % na 35 %
 - V prvom polroku 2019 zmaturoval väčší objem starších slovenských štátnych dlhopisov s vyšším výnosom
 - Boli nahradené najmä korporátnymi dlhopismi a inými, okrajovými kategóriami investícií
- V investičnom životnom poistení dominovali investičné fondy v podiele 84 %

*Umiestnenie technických rezerv
v životnom poistení*

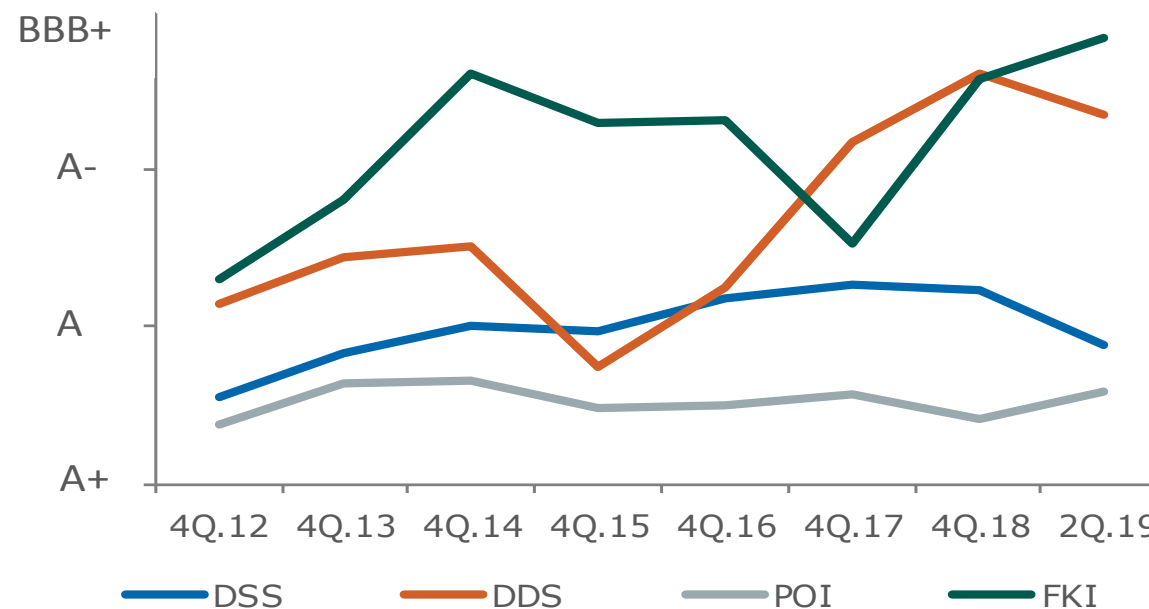

Zdroj: NBS

Kreditná kvalita portfólií klesá

- Okrem zvyšovania podielu akciovej zložky a predlžovania durácie sa tzv. „search for yield“ prejavil v posledných rokoch aj vo forme zhoršovania kreditnej kvality portfólií
- S výnimkou poisťovní sa v ostatných sektoroch znižoval priemerný kreditný rating dlhopisových investícií
 - Výraznejšie to bolo v doplnkovom dôchodkovom sporení a v kolektívnom investovaní
- Navyše v podielových fondoch kolektívneho investovania sa pomerne značne zvyšoval podiel emisií bez prideleného kreditného ratingu (uvedený trend platí najmä pre zmiešané podielové fondy)

Priemerný kreditný rating dlhopisov

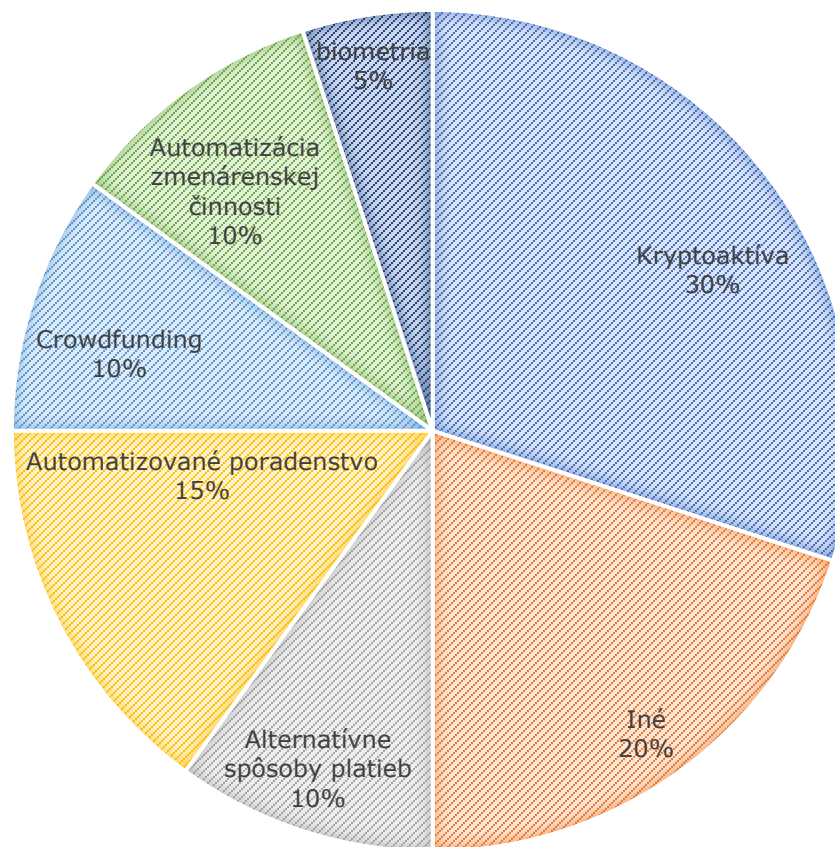
Zdroj: NBS, Bloomberg

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE TRHU S CENNÝMI PAPIERMI, V DÔCHODKOVOM SPORENÍ A V POISŤOVNÍCTVE

- Spustený 1. apríla 2019
- Ciel'
 - Uľahčiť implementáciu FinTech pri zachovaní stability finančného systému, bezpečného a zdravého fungovania finančného trhu
 - Udržiavať kontakt s vývojom na trhu s cieľom prispieť k prispôbovaniu regulácie aktuálnym trendom
- Skúsenosti
 - 26 podnetov od startupov, Regtech spoločností aj tradičných subjektov finančného trhu z SK aj mimo SK
 - Písomná komunikácia a osobné stretnutia
 - Zvýšenie viditeľnosti NBS vo FinTech prostredí, usmernenia pre trh, budovanie interného know-how
- Plán alokovať viac zdrojov

PREDMET PODNETOV

- Pravidlá POG – NBS plánuje diskusiu s poisťovňami o aplikácii v praxi – EIOPA robí mapping ohľadom potreby vydania guidelineu
- Aplikácia cieľového trhu a distribučné stratégie u agentov
- MF SR nevydalo vyhlášku k Formuláru o zložkách poistného takže nie je povinnosť ho predkladať
- Poistenie zodpovednosti bude po novom až do výšky 1 920 000 Eur úhrnom – potreba úpravy zmlúv – NBS vydá k problematike metodický dokument
- Opatrenie k organizačným požiadavkám na výkon finančného sprostredkovania – plánované vydanie prvá polovica roku 2020

- V záujme medzisektorovej konzistencie dát NBS pripravuje metodické usmernenie, ktoré by reflektovalo niektoré vykazovacie povinnosti SFA a FP
- Účelom je spresniť a zjednotiť minimálny tok dát smerom od finančných inštitúcií k finančným agentom a poradcom
- Uvedené sa bude týkať všetkých sektorov
- Výkazy sa budú pripravovať pre každého finančného agenta a poradcu
- Obsah vykazovaných údajov bude zúžený na nevyhnutné minimum, pri ktorom dochádza k najväčším nezrovnalostiam (objem zmlúv, kvalita spolupráce – výpovede zmlúv, finančné toky)
- Forma výkazu, ako aj vykazovacie obdobie budú flexibilné tak aby sa minimalizovali náklady pre finančné inštitúcie, avšak z údajov sa budú dať reportovať údaje pre štvrtročný výkaz o vykonávaní finančného sprostredkovania/finančného poradenstva

OBLASŤ REGULÁCIE TRHU S CENNÝMI PAPIERMI

- Nové usmernenie ESMA z r. 2019
 - *Guideline on liquidity stress testing in UCITS and AIFs*
https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma34-39-882_final_report_guidelines_on_lst_in_ucits_and_aifs.pdf
 - Implementácia do 09/2020
 - Usmernenie je pomerne široké – upravuje princípy pre dizajn, riadenie stresových testov na likviditu vo fondoch, ich scenáriá, stresovanie ako aktívnej, tak i pasívnej stránky súvahy fondov a obsahuje aj časť určenú depozitárom fondov
- Spojené s spoločným dohľadovým cvičením na úrovni EÚ týkajúcim sa riadenia likvidity v UCITS fondoch, ktoré bude prebiehať od 1 Q 2020

- Diskusia medzi NBS a SASS na expertnej úrovni od r. 2020
- Hlavné témy:
 - Pravidlá investovania do majetkových účastí v realitných spoločnostiach (SPVs)
 - Limity rizika a pákového efektu (leverage)
 - Nástroje na riadenie likvidity
 - Oceňovanie
- Predpokladá sa ešte minimálne kolo diskusií s trhom, prípadne aj na bilaterálnej úrovni
- Zámer vykonať zmeny k r. 2021 (spojené s otvorením zákona o kolektívnom investovaní z dôvodu transpozície smernice CBDF)

- Zaznamenaný rastúci trend investovania retailu do tejto triedy aktív
 - Podobný scenár prebehol aj v ČR, kde už v niektorých prípadoch došlo k defaultu
 - NBS v rámci spoločného dohľadového cvičenia na úrovni EÚ týkajúceho sa testu primeranosti podľa MiFID zaslala vybranej vzorke bánk a o.c.p. otázky súvisiace s témou primeranosti
 - Budú sa vyhodnocovať a následne sa zväži vydaniu usmernenia alebo dohľadového benchmarku
- Napriek tomu, že NBS nedohliada emitentov podľa zákona o dlhopisoch, ale len verejnú ponuku a predaj cez licencované subjekty na KT, ide o strategický cieľ udržania dôvery v kapitálový trh
- NBS vníma podnikové dlhopisy ako jednoznačne rizikový nástroj, ktorý by sa nemal plošne umiestňovať retailu, ale len klientom s vhodným, t.j. vyšším rizikovým profilom
- Prebieha monitoring predaja a súvisiacich činností

- ❖ **ESMA má viacero nástrojov na konvergenciu dohľadu, okrem legislatívnych a nelegislatívnych predpisov aj tzv. peer reviews**
- ❖ **STOR**
 - STOR (Suspicious Transactions and Order Reports)
 - Nahlasovanie transakcií a pokynov, ktoré sú podozrivé z hľadiska manipulácie s trhom (manipulácia s cenou, insider trading)
 - Dôraz na náležité systémy a procesy u dohliadaných subjektov na identifikáciu týchto transakcií a pokynov
- ❖ **Kvalita reportovaných dát**
 - ESMA sa sústreďí najmä na EMIR dáta, keďže v tejto oblasti sa spolupodieľa na výkone priameho dohľadu (repozitári)
 - Zároveň však nastavuje procesy na hodnotenie kvality dát v ďalších oblastiach - TREM, FIRDS, AIFMD
 - Vynucovanie kvality dát bude ESMA realizovať cez národné orgány dohľadu

OBLASŤ REGULÁCIE DÔCHODKOVÉHO SPORENIA

- **Zámer NBS: implementovať vzory výpisov pripravených zo strany EIOPA so zohľadnením národných špecifík**
- **EIOPA PBS (Pension Benefit Statement):**
 - finálna verzia – začiatkom roka 2020
 - v súčasnosti prebieha consumer testing vo vybraných krajinách
- **Navrhovaná účinnosť – 2021**
 - Očakávame opätovné otvorenie príslušného opatrenia MPSVaR v roku 2020

- PEPP nariadenie (Nariadenie európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/1238 z 20. júna 2019 o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte (PEPP)
 - účinnosť – do 12 mesiacov od publikácie delegovaných aktov (cca v druhej polovica roka 2021)
- December 2019 – predpoklad začatia verejnej konzultácie EIOPA vo vzťahu k príprave delegovaných aktov
- Ciele NBS:
 - nastavenie podrobností PEPP produktu umožňujúce jeho poskytovanie zo strany slovenských subjektov
 - minimalizovanie nových vykazovacích povinností (zamedzenie duplicitnému vykazovaniu)
 - zosúladenie informačných dokumentov o PEPP produkte s inými dôchodkovými produktmi v SR

OBLASŤ REGULÁCIE POISŤOVNÍCTVA

- **SLASPO** – spolupráca a priebežná výmena informácií
- **EIOPA** - zisťovanie v oblasti investičných produktov IBIPs
- **EIOPA** - dotazník Sustainability v rámci SII
- **EIOPA** - dožiadanie Long Term Guarantees measures
- **EIOPA** - dotazník o cestovnom poistení
- **EIOPA** - dotazník o metódach oceňovania technických rezerv (v rámci revízie SII)
- **EIOPA** - zisťovanie dopadu revízie SII – prebieha do 6.12.2019

- **Európska regulácia (pripravovaná)**
 - Solvency II 2020 review
 - ESG
 - environmentálne, sociálne a riadiace (správne) faktory
 - PRIIPs

- Február 2019 – Call for Advice z Komisie – 19 okruhov
- Marec 2019 – EIOPA navrhla časový rámec prípravy
- Jún 2019 – Návrh odporúčania pre výkazníctvo a zverejňovanie
- September 2019 – Návrh odporúčania pre SII revíziu
- Október – Január 2020 – Verejná konzultácia
- Jún 2020 – Finalizácia odpovede Komisii
- Zisťovanie dopadu – termín na zaslanie odpovedí 6.12.2019
LTG opatrenia pre akciové riziko, technické rezervy, SCR a dohľad nad skupinami

- ESG faktory = environmentálne, sociálne a riadiace (správne) faktory sa v súčasnosti viac používa ako faktory udržateľnosti
- Aktuálne prebieha diskusia v Rade EÚ k:
 - Návrh nariadenia o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných
 - Návrh nariadenia o zverejňovaní informácií týkajúcich sa udržateľných investícií a rizík ohrozujúcich udržateľnosť, ktorým sa mení smernica (EÚ) 2016/2341
 - Návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1011, pokiaľ ide o nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií

- Kritika zainteresovaných osôb od uvedenia v roku 2018
- Problematické oblasti: prezentácia scenárov (priveľmi optimistické) a zverejňovanie nákladov
- Aplikácia pre UCITS
- Máj 2019 – ESAs návrh testu pre spotrebiteľov
- Verejná konzultácia (október 2019 – 13. januára 2020)
- Q1/Q2 možná implementácia pre existujúce PRIIPs
- 2022 UCITs

Ďakujeme za pozornosť

